

Beninese taxi-motochauffeur wil de crisis niet betalen

De economische crisis slaat hard toe op het Afrikaanse continent. Ook in Benin, een land in het Westen van Afrika. De levensduurte is sterk gestegen, het regent ontslagen en sluitingen. Wie zonder werk valt, is gedoemd om zich te behelpen in de informele sector. Twee jaar geleden, bij het uitbreken van de financiële crisis, heeft de overheid de sociale dialoog opgeblazen en weigert om nog rond te tafel te gaan zitten. Maar hoe houdt de gewone Beninees zich staande?

Leven wordt stelselmatig duurder

Tijdens onze zoektocht naar een antwoord op deze vraag passeren we in Comè, een klein stadje in het Zuiden van het land. Voor het plaatselijke ziekenhuis, in de schaduw van een boom wachten enkele taxi-motochauffeurs op klanten. Of zij de crisis voelen? Ze knikken unaniem. De recessie zorgt voor minder economische bedrijvigheid en dit brengt automatisch minder transport met zich mee. “De overheid verhoogt voortdurend de BTW op basisproducten” klaagt een van hen. “Elektriciteit, water en energie worden stelselmatig duurder”. Ook de prijs van de brandstof is de laatste jaren fel gestegen, van 350 francs CFA/liter (= 0,5 euro) voor de crisis tot 470 francs CFA (= 0,72 euro) nu.

Van doorrekenen van deze extra kost aan de klant is niet echt sprake. Iedereen zoekt in deze crisistijd immers een bijverdienste als taxi-motochauffeur. De concurrentie is te groot, de lonen blijven laag.

En wat als ze in een verkeersongeval betrokken raken? Zo iets is immers niet denkbeeldig in het hectische Beninese verkeer. Ze halen de schouders op. “Je kan alleen hopen dat het niet te erg is, dat je snel weer aan de slag kunt. En hopen dat je familie even kan bijspringen.”

Geen werk betekent geen eten

Moudassirou Bachabi kent de problematiek als geen ander. Hij is de bezielende kracht achter **UNACOTAMO**. “Het beroep van taximoto-chauffeur is weinig benijdenswaardig,” zegt hij. “Het is een zwaar beroep, ongezond en met een zeer hoog veiligheidsrisico. Men klopt lange dagen tot 16 uur, tegen een lage verdienste van minder dan 1 euro per dag.”

Voor velen is het een laatste strohalm. “Wie nergens geen werk meer vindt, huurt zich een moto en probeert het als taxi-motochauffeur. Het beroep van taxi-motochauffeur lijkt een beetje een valstrik. Je begint er aan om tijdelijk uit de nood te raken, maar voor je het weet zit je vast aan een laag loon, kom je in de problemen met je huishuur en

Benin

Hoofdstad: Porto-Novo

Bevolkingsaantal: 8.935.000 (2009)

Benin staat op plaats 161 (van 182) op de wereldwijde ontwikkelingsindex.

Onder de armoedegrens

- 47,3 % van de bevolking leeft met minder dan 1.25\$ per dag
- 75,3 % van de bevolking leeft met minder dan 2\$ per dag

Voornaamste problemen qua arbeid: informele sector

heb je niet genoeg geld om je kinderen naar school te sturen. En mag je vooral hopen om gespaard te blijven van ziekte of ongeval.” Het brengt ons bij de Afrikaanse paradox van de financiële crisis. De economie verkeert in een recessie, maar de Afrikaanse werkloosheidscijfers stijgen nauwelijks. Door de armoede en het gebrek aan sociale bescherming is men genoodzaakt om gelijk welke job aan te nemen, tegen gelijk welk loon ook, en zonder bescherming. Geen werk betekent immers zoveel als geen eten.

Wat doen als de overheid afwezig blijft?

“Als syndicaat behartigen we de belangen van onze leden” zegt Moudassirou Bachabi, “maar tegelijk stimuleren we hen om uit te kijken naar een andere job”. Uit de armoede geraken is moeilijker dan erin tuimelen, daarom heeft UNACOTAMO samen met Wereld-

solidariteit een uitgekend omschakelprogramma naar een waardiger job uitgewerkt. “De overstap wordt goed begeleid en werkt op verschillende sporen,” zegt Bachabi. “Op de eerst plaats gaan we de inkomensituatie van de gezinnen versterken. Vrouwen kunnen via micro-kredieten een aanvulling op het loon bekomen. De mannen kunnen een ander beroep aanleren zoals palmolie extraheren of het kweken van kippen of konijnen.” Om met het beroep vertrouwd te geraken, werd een proefboerderij opgericht waar de cursisten de knepen van het vak leren. Ze krijgen financiële steun om zich uit te rusten. En, zeer belangrijk, de leden krijgen via hun aansluiting bij de mutualiteit toegang tot betaalbare en kwalitatieve gezondheidszorg.

Moudassirou Bachabi beschouwt het programma als een succes. Sinds de aanvang twee jaar geleden hebben reeds 50 gezinnen de overstap gemaakt. Hun inkomen steeg van 1 tot 4 à 5 euro per dag, een behoorlijke vooruitgang die meer stabiliteit geeft, zekerheid bij ziekte en ook toekomstkansen voor de kinderen.

UNACOTAMO (Union Nationale des Conducteurs de Taxi-Moto) is in 1995 ontstaan uit de CGTB (Confédération Générale des Travailleurs du Bénin). Het is een vakbond van taxi-motochauffeurs die praktische en structurele antwoorden probeert te geven op de problemen van de taximotochauffeurs en hen ook organiseert als mutualiteit, waardoor ze een ziekteverzekering hebben. Hun inkomen laat immers niet toe dat ze individuele toegang krijgen tot kwaliteitsvolle gezondheidszorg. De problemen van de zémidjan, zoals de taxi-motochauffeurs genoemd worden, zijn veelvuldig: Het is een ongezonde (pollutie) en gevaarlijke job (geen enkele kwalificatie of rijbewijs nodig). Je bent overgeleverd aan de goodwill van de taxi-moto-eigenaars en je hebt dus geen enkel statuut of salaris. Daarom probeert Unacotamo een type-contract voor de sector te onderhandelen en een kader voor de arbeidsrelaties tussen chauffeurs en eigenaars van de taxi-moto's.

Unacotamo telt momenteel meer dan 5.000 actieve leden, waardoor ze indirect meer dan 28.000 mensen bereiken van de gezinnen van de taxi-motochauffeurs. De organisatie heeft ook een spaar- en kredietmutualiteit. De leden hiervan zijn de vrouwen van de taxi-motorrijders. Zij werken in de informele economie. Daarnaast heeft Unacotamo extra coöperatieve activiteiten om de rijders meer zekerheid van inkomen te geven, namelijk de productie van palmolie en een pluimveeboerderij. Zo leren de rijders ook een ander beroep. Rekening houdend met de precaire toestand van de moto's en van het wegennet, evenals van de arbeidsomstandigheden (pollutie, werkroosters, geweld, enz.), is het immers niet mogelijk om het beroep van taxi-motochauffeur langer dan 10 jaar uit te oefenen. De meesten stappen er trouwens eerder uit. Zij zien dit als een 'crisisberoep', in afwachting van een betere opportuniteit.

Het succes van Unacotamo is te danken aan de meersporenaanpak: de parallelle initiatieven op vlak van vorming, alfabetisering, gezondheidsopvoeding, micro-kredieten en ziekteverzekering. Die leggen een stevige basis voor verandering en maken de organisatie steeds zichtbaarder. Dit geeft meer aanzien in onderhandelingen bij de overheid. Om zich te versterken doet de organisatie ook aan netwerking met gelijkaardige organisaties in Togo en Niger.